

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Turkové a soudců JUDr. Dagmar Nygrínové a JUDr. Petra Průchy v právní věci žalobce: **K. K.**, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Praha 5, Křížová 25, o kasační stížnosti žalované proti usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 30. 12. 2005, č. j. 42 Cad 253/2005 - 6,

t a k t o :

Usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 30. 12. 2005, č. j. 42 Cad 253/2005 - 6, **se z r u š u j e** a věc **se v r a c í** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Přípisem ze dne 8. 12. 2005, který byl Krajskému soudu v Ústí nad Labem doručen dne 12. 12. 2005, postoupila žalovaná soudu podání žalobce, které bylo podle jejího názoru žalobou směřující proti jejímu rozhodnutí ze dne 21. 10. 2005, č. X. Žalobce své podání, označené jako *Žádost o přezkoumání rozhodnutí ze dne 21. 10. 2005, zn. X*, adresoval žalované, jíž bylo doručeno dne 16. 11. 2005, a uvedl v něm, že nemůže souhlasit s tvrzením, že jeho pracovní schopnost poklesla pouze o 40 %. Při přiznání částečné invalidity žalovaná rozhodnutím ze dne 3. 2. 2000, č. X/sul, konstatovala, že pracovní schopnost žalobce poklesla o 50%. Žalobce považuje napadené rozhodnutí za chybné, neboť jeho zdravotní stav se od té doby zhoršil, ne zlepšil.

Krajský soud v Ústí nad Labem ve věci nařídil přípravu jednání na den 30. 12. 2005, aniž předvolal žalobce a žalovanou. Vyhlásil usnesení: „*Podání ČSSZ č. j. X, z 8. 12. 2005, které bylo dne 12. 12. 2005 doručeno soudu, se odmítá. Nikomu se nepřiznává náhrada procesních nákladů.*“

V písemném vyhotovení usnesení ze dne 30. 12. 2005, č. j. 42 Cad 253/2005 - 6, Krajský soud v Ústí nad Labem konstatoval, že žalobce ve svém podání ani náznakem

neuevedl, že má v úmyslu obrátit se na soud a absolvovat přezkumné soudní řízení. Podle krajského soudu musí podání předložená soudu nebo správnímu orgánu, proti jehož rozhodnutí směřují, ve zřetelné a nepochybné podobě obsahovat projev vůle pisatele obrátit se na soud a podstoupit řízení před ním, což podání žalobce, směřující výslovně jen vůči žalované, neobsahuje. Soud je oprávněn odstraňovat nedostatky žalobních podání, není však oprávněn vlastní úvahou nahrazovat chybějící projev vůle. Žalovaná podle krajského soudu mohla žádost žalobce ignorovat a pouze opravit jeho rodné číslo ve své evidenci, nebo mohla se žalobcem dále komunikovat, zjistit, o co mu jde, a případně mu poradit. Žalovaná se však uchýlila k jednodušší, avšak bezdůvodné transformaci onoho výslovně odlišného úkonu ve fiktivní soudní žalobu. Krajský soud podotkl, že není vázán právní kvalifikací, kterou správní orgán učinil ohledně obdržené korespondence, a to ad absurdum i faktury za elektřinu. Soud poukázal na skutečnost, že v řadě případů nebylo úmyslem podatelů soudní přezkoumání rozhodnutí žalované, a zdůraznil dispoziční oprávnění každé způsobilé osoby svobodně činit jakékoliv procesní úkony podle vlastního uvážení, ať už jsou v souladu se zákonem či nikoliv. Žalobce učinil podání označené jako žádost o přezkoumání a jeho úkon nelze bez dalšího považovat za něco jiného, zejména ne za soudní žalobu, když není splněna žádná z náležitostí žaloby. Krajský soud konstatoval, že iniciační podání žalované je zatíženo neodstranitelným недостатком podmínky přezkumného řízení, kterým je neexistence žaloby, proto soud podání žalované podle § 46 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), odmítl. Krajský soud uzavřel, že nemůže žalobce poučit či navést k podání žaloby, neboť by narušil procesní rovnost účastníků eventuálního soudního řízení.

Proti tomuto usnesení podala žalovaná (dále jen „stěžovatelka“) včas kasační stížnost, v níž uvedla, že pokud soud nepovažoval postoupené podání za žalobu proti rozhodnutí správního orgánu, pak měl odmítnout podání žalobce, nikoliv podání stěžovatelky, které není návrhem ve smyslu § 32 s. ř. s. Stěžovatelka konstatovala, že podání žalobce obdržela ve lhůtě pro podání žaloby proti svému rozhodnutí ze dne 21. 10. 2005, které obsahuje poučení o nepřípustnosti opravných prostředků ve správním řízení a o možnosti podat žalobu s tím, že lhůta je zachována, je-li žaloba podána u stěžovatelky. Žalobce své podání nazval „Žádost o přezkoumání rozhodnutí ze dne 21. 10. 2005, č. X, kterým byla zamítnuta má žádost o přiznání plného invalidního důchodu“, stěžovatelka proto neměla pochybnosti o tom, že žalobce v souladu s poučením požadoval přezkoumání rozhodnutí soudem, když jinou možnost právní předpisy nepřipouštějí a není v kompetenci stěžovatelky vyhovět námitkám žalobce, které směřují do posouzení zdravotního stavu. Stěžovatelka odmítla zjištění soudu, že podání žalobce postrádá zákonné náležitosti žaloby, a namítla, že další korespondencí by mohla způsobit uplynutí lhůty k podání žaloby. Žalobce zjevně nesouhlasí s posouzením svého zdravotního stavu, který lze přezkoumat pouze v rámci soudního řízení, proto stěžovatelka nesouhlasí se závěrem soudu, že uskutečnění soudního přezkumu by žalobci bylo spíše ke škodě. Stěžovatelka uzavřela, že i s neumělým a ne zcela jasným podáním účastníků řízení je povinna naložit tak, aby jim neznemožnila domoci se práva. Stěžovatelka navrhla, aby Nejvyšší správní soud usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Žalobce se k podané kasační stížnosti nevyjádřil.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené usnesení v souladu s § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. vázán rozsahem a důvody, které stěžovatelka uplatnila ve své kasační stížnosti, a dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná.

Z obsahu kasační stížnosti plyne, že důvod jejího podání spatřuje stěžovatelka v ustanovení § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., podle kterého lze kasační stížnost podat z důvodu nezákonnosti rozhodnutí o odmítnutí návrhu nebo o zastavení řízení.

V projednávané věci bylo předmětem úvah posouzení podání žalobce doručeného stěžovatelce dne 16.11.2005. Žalobce v tomto podání, které označil jako „*Žádost o přezkoumání rozhodnutí ze dne 21. 10. 2005, zn. X, kterým byla zamítnuta má žádost o přiznání plného invalidního důchodu*“, mimo jiné uvedl, že nesouhlasí s tvrzeními obsaženými v posudku a rozhodnutí považuje za chybné, neboť jeho stav se od té doby zhoršil, ne zlepšil.

Stěžovatelka uvedené podání posoudila jako žalobu proti svému rozhodnutí ze dne 21. 10. 2005, č. X, jímž byla zamítnuta žádost žalobce o přiznání plného invalidního důchodu, a postoupila je krajskému soudu.

Podle § 108 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů, platí, že pokud tento zákon nestanoví jinak, použijí se v řízení o důchodovém pojištění obecné předpisy o správním řízení. Podle § 19 odst. 2 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád), ve znění pozdějších předpisů, se podání posuzuje podle jeho obsahu. Obdobně podle § 41 odst. 2 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, se zřetelem k ustanovení § 64 s. ř. s. se každý úkon posuzuje podle obsahu, i když je úkon nesprávně označen.

V daném případě posoudila stěžovatelka podání žalobce ze dne 11.11.2005 podle obsahu jako žalobu proti výše uvedenému rozhodnutí a v souladu s § 3 odst. 1 a § 32 s. ř. s. je postoupila příslušnému krajskému soudu.

Vzhledem k tomu, že účastník může podat žalobu jak u soudu, tak u správního orgánu, který napadené rozhodnutí vydal, není místo podání pro posouzení jeho obsahu určující. Podání nemusí obsahovat výslovně vyjádření, že se podatel chce obrátit na soud, rozhodující je obsah podání z hlediska ustanovení § 37 odst. 3 a § 71 odst. 1 s. ř. s.

Krajský soud podsouvá stěžovatelce pochybnosti o povaze podání, které ovšem stěžovatelka, narozdíl od soudu, zjevně neměla. Jak již bylo výše uvedeno, stěžovatelka posoudila podání v rámci své pravomoci podle obsahu jako žalobu, kterou postoupila soudu. Stěžovatelka tak učinila v zájmu ochrany práv žalobce ve snaze zachovat mu možnost domoci se přezkumu rozhodnutí, které žalobce svým podáním zpochybnil. Stěžovatelka správně vycházela ze zákonného vymezení svých kompetencí, které jí neumožňují měnit již pravomocné rozhodnutí.

Za této procesní situace a vzhledem k tomu, že jediným opravným prostředkem proti rozhodnutí stěžovatelky je žaloba ve správním soudnictví, bylo pro žalobce nejprůzračnějším řešením postoupit jeho podání krajskému soudu, což stěžovatelka učinila.

Řízení (správní) ve věcech důchodového pojištění je jednoinstanční a doručením rozhodnutí je pravomocně skončeno. Pokud tedy žalobce projevil vůli podat proti rozhodnutí stěžovatelky opravný prostředek, jenž označil jako žádost o přezkoumání rozhodnutí, je podle názoru Nejvyššího správního soudu takováto formulace dostačující pro úvahu o možném úmyslu žalobce podat správní žalobu. Jestliže stěžovatelka uvedeným způsobem uvažovala a v souladu s tím následně postupovala, nelze ji z hlediska zákona ničeho vyčíst.

Krajský soud vyslovil závěr, že žalobce nevyjádřil svou vůli obrátit se na soud, a proto jeho podání nelze považovat za žalobu a neexistence žaloby představuje neodstranitelný nedostatek podmínek řízení. Tento závěr Nejvyšší správní soud nepovažuje za správný.

Krajský soud, jak sám správně podotkl, není sice vázán názorem učiněným správním orgánem o obsahu podání, má-li však za to, že z podání nelze jednoznačně dospět k závěru o úmyslu podat žalobu, má možnost zapsat věc do rejstříku nejasných podání a činit dále úkony podle § 37 odst. 5 s. ř. s. k odstranění vad takového podání. Krajský soud však v daném případě předepsaným způsobem nepostupoval.

Nejvyšší správní soud k tomu dále připomíná, že ačkoliv je správní orgán, který napadené rozhodnutí vydal (zde stěžovatelka), podacím místem pro uplatnění žaloby za účelem zachování lhůty, je třeba poukázat na to, že je zároveň účastníkem řízení o žalobě, a nelze tedy po něm požadovat, aby sám odstraňoval nedostatky žaloby, k čemuž ostatně není ani oprávněn. Jediným orgánem oprávněným a povoláním k odstraňování pochybností o vůli žalobce iniciovat soudní řízení je proto krajský soud, který měl žalobce usnesením vyzvat k odstranění vad žaloby, tyto vady náležitě popsat a stanovit žalobci lhůtu k jejich odstranění, a to s poučením o možnosti odmítnutí žaloby, nebudou-li vady ve lhůtě odstraněny. Krajský soud rovněž mohl namísto přípravy jednání nařídit ve věci jednání, při kterém by mohl za součinnosti žalobce odstranit pochybnosti, které o obsahu podání měl, a odstranit případně i další nedostatky jeho podání. Tímto postupem by krajský soud současně zachoval žalobci možnost vyjádřit, že jeho úmyslem nebylo vyvolat soudní přezkum správního rozhodnutí. Takový závěr však soud nemůže bez dalšího předjímat, neboť tím žalobci zcela nepřipustně odnímá právo disponovat řízením, které svým podáním vyvolal.

Nejvyšší správní soud doplňuje, že v případě, kdy žalobce podle § 72 odst. 1 druhá věta s. ř. s. podá žalobu u správního orgánu, proti jehož rozhodnutí tato směřuje, je správní orgán povinen žalobu neprodleně předat soudu. Řízení ve správním soudnictví je i v takovém případě zahájeno na základě samotného podání žalobce a nikoli přípisem správního orgánu, jímž toto podání soudu postupuje. Z uvedeného vyplývá, že přezkumné soudní řízení nelze zahájit ani na návrh, ani z podnětu správního orgánu. V případě podání správního orgánu tak soud nemá, o čem rozhodovat. Nejvyšší správní soud k tomu pro úplnost podotýká, že pokud by podání orgánu veřejné správy bylo způsobilé zahájit soudní řízení, jak dovodil krajský soud, byl by tento orgán v postavení žalobce, a nabízela by se tudíž otázka, kdo je v takovém řízení žalovaným. V dané věci krajský soud stěžovatelce podsunul nikde nedeklarovaný úmysl zahájit svým vlastním podáním přezkumné soudní řízení, čímž nejenže pochybil, ale zároveň popřel výše vyložené základní zásady procesu ve správním soudnictví.

Podle konstantní judikatury Nejvyššího správního soudu, *postoupí-li správní orgán soudu podání, které podle obsahu považuje za žalobu proti svému rozhodnutí, a soud dospěje k závěru, že úmysl podatele není jednoznačně zřejmý, nemůže z tohoto důvodu zastavit řízení podle § 104 odst. 1 o. s. ř. ve spojení s § 64 s. ř. s. a vrátit věc správnímu orgánu k dalšímu řízení. Pochybnosti o obsahu podání je třeba odstranit postupem podle § 37 odst. 5 s. ř. s.* (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 2. 2005, č. j. 3 Ads 28/2004 - 20, publikovaný ve Sbírce rozhodnutí Nejvyššího správního soudu pod č. 655/2005, www.nssoud.cz).

Nejvyšší správní soud uzavírá, že stěžovatelka svým podáním ze dne 8. 12. 2005 v souladu s příslušnými ustanoveními zákona postoupila krajskému soudu podání žalobce, které považovala za žalobu. Krajský soud se tedy následně měl zabývat obsahem tohoto podání a odstraňovat jeho případné vady, a nikoliv odmítnout přípis stěžovatelky, jímž tato pouze realizovala své zákonné povinnosti.

Nejvyšší správní soud se zřetelem k výše uvedenému dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná, neboť napadené usnesení je nezákonné, a proto Nejvyšší správní soud usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 30. 12. 2005, č. j. 42 Cad 253/2005 - 6, zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

V dalším řízení krajský soud - vázán právním názorem Nejvyššího správního soudu vysloveným v tomto rozsudku - postupem podle § 37 odst. 5 s. ř. s. odstraní vady podání za účelem zjištění, zda se žalobce hodlal domáhat přezkoumání rozhodnutí stěžovatelky u soudu ve správním soudnictví. Podle výsledku svých zjištění pak soud v souladu s § 110 odst. 3 s. ř. s. zvolí další procesní postup.

V novém rozhodnutí ve věci krajský soud rozhodne i o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti podle § 110 odst. 2 s. ř. s.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 31. července 2007

JUDr. Marie Turková
předsedkyně senátu